

NALEVING VAN DE INFORMATIEPLICHT DOOR PARTICULIERE RECHERCHEBUREAUS

Onderzoeksrapport

INHOUD

Samenvatting 2

Inleiding 4

1 Bevindingen: enquête onder
30 bureaus 6

2 Bevindingen: onderzoek ter
plaats bij drie bureaus 14

3 Conclusie en uitwerking van
de wettelijke norm 14

Bijlagen 20

SAMENVATTING

In 2005 heeft het CBP onderzoek gedaan naar de naleving van de informatieplicht door particuliere recherchebureaus. Het onderzoek bestond uit een schriftelijke enquête onder dertig bureaus en benutte daarnaast de resultaten van een breder onderzoek ter plaatse bij drie bureaus. **Bevindingen**

- Alle bureaus geven aan op de hoogte te zijn van de informatieplicht. Indien het bureau medewerkers in dienst heeft, wordt aangegeven dat ook deze op de hoogte zijn van de informatieplicht.
- Slechts één bureau bleek daadwerkelijk te beschikken over een specifieke procedure of werkinstructie. Bijna tweederde van de respondenten gaf bij het invullen van de vragenlijst al aan geen specifieke werkinstructies te hebben opgesteld. De redenen die daarvoor worden gegeven, zijn onder andere dat er geen noodzaak voor is omdat het bureau slechts uit één of twee rechercheurs bestaat en dat de gedragscode voldoende aanknopingspunten biedt.
- Het moment van informeren van de betrokkene en de wijze waarop dat gebeurt (mondeling of schriftelijk) is sterk afhankelijk van het soort onderzoek dat wordt uitgevoerd.
 - Het informeren voordat het onderzoek begint vindt plaats bij onderzoeken waarbij de direct betrokkene wordt bevraagd zoals bij pre-employment checks of toedracht-onderzoeken.
 - Het informeren tijdens het onderzoek vindt meestal plaats bij onderzoeken naar (verzekerings)fraude.
 - Het informeren na afronding van het onderzoek vindt ook meestal plaats bij fraude onderzoeken.
 - Enkele bureaus geven expliciet aan de betrokkenen niet te informeren als blijkt dat er ‘niets aan de hand is’. De reden die wordt genoemd is dat een mededeling dan vaak de persoonlijke en/of werkrelatie kan verstoren.
- Bijna de helft van de bureaus geeft aan dat in overleg met de opdrachtgever wordt afgesproken of de betrokkene wordt ingelicht en door wie en op welk moment.
- Het merendeel van de overige bureaus geeft aan de betrokkene altijd zelf te informeren.
- De helft van de bureaus geeft aan dat zij (intern) controleren of aan de informatieplicht is voldaan.

Conclusie en uitwerking van de wettelijke norm

De resultaten van de enquête en het onderzoek ter plaatse bij drie recherchebureaus laten zien dat de opdrachtgever een grote rol speelt in het proces van de naleving van de informatieplicht. Veel bureaus geven aan dat de beslissing om de betrokkene te informeren in overleg met de opdrachtgever wordt genomen. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de informatieplicht vaak wordt overgelaten aan de opdrachtgever. Doorgaans is er verder echter weinig geregeld. Bijna geen enkel particulier recherchebureau heeft een specifieke procedure of werkinstructie opgesteld met betrekking tot de informatieplicht. In de gedragscode is niets geregeld over het ‘uitbesteden’ van de informatieplicht.

Het CBP constateert dat in een groot aantal gevallen de onderzochte particuliere recherchebureaus niet weten of aan de informatieplicht is voldaan omdat zij niet zelf de betrokkene hebben ingelicht maar het voldoen aan de informatieplicht hebben overgelaten aan de opdrachtgever.

Uit het schriftelijk uitgevoerde onderzoek rijst het vermoeden dat wanneer de informatieplicht wordt overgelaten aan de opdrachtgever, er in het algemeen niet gecontroleerd wordt bij de opdrachtgever of deze aan de informatieplicht heeft voldaan. Dit vermoeden is gebaseerd op de antwoorden van enkele bureaus die aangeven dat zij de betrokkene nooit zelf informeren en ook niet controleren of de opdrachtgever de

betrokkene heeft geïnformeerd. Slechts één respondent geeft spontaan aan dat de opdrachtgever wordt gecontroleerd op de naleving van de informatieplicht. Dit vermoeden wordt versterkt door de resultaten van het bredere onderzoek bij drie particuliere recherchebureaus. Bij geen van de drie ter plaatse onderzochte bureaus vindt controle plaats op de naleving van de informatieplicht door de opdrachtgever en vindt er geen schriftelijke terugkoppeling plaats.

Gezien de onderzoeksresultaten acht het CBP het noodzakelijk dat bureaus de naleving van de informatieplicht steeds schriftelijk met de opdrachtgever regelen. Indien een bureau het nakomen van de informatieplicht aan de opdrachtgever overlaat, kan het bureau uitsluitend aannemen dat een betrokkene al op de hoogte is, als hiervan een schriftelijk bewijs is overgelegd aan het particuliere recherchebureau. Dat betekent concreet dat het bureau een kopie van de brief waarin de betrokkene wordt geïnformeerd (of een kopie van een schriftelijke bevestiging van een mondeling gedane mededeling) moet hebben ontvangen van de opdrachtgever, voordat het bureau kan aannemen dat de betrokkene al op de hoogte is.

INLEIDING

Een van de belangrijkste pijlers van de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP) is transparantie voor betrokkenen bij de verwerking van hun persoonsgegevens. Dit wordt onder andere gewaarborgd door de in de WBP vastgelegde informatieplicht. De wet verplicht de verantwoordelijke in principe de betrokkene te informeren als er persoonsgegevens worden verwerkt. Deze informatieplicht stelt de betrokkene (degene van wie de persoonsgegevens verwerkt worden) in staat zijn rechten uit te oefenen (zoals het recht op inzage en correctie) en een onrechtmatige gegevensverwerking aan te vechten. Het is dus van groot belang dat de informatieplicht door de verantwoordelijke wordt nageleefd.

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) wil in 2005-2006 extra aandacht geven aan de informatieplicht. Onder meer is besloten onderzoek te doen naar de naleving van de informatieplicht door particuliere onderzoeksbureaus.

Particuliere onderzoeksbureaus houden zich op commerciële basis bezig met het verrichten van feitenonderzoek in zaken met een privaatrechtelijke, bestuursrechtelijke of strafrechtelijke achtergrond. Voor een belangrijk deel heeft dit onderzoek als doel het verzamelen van materiaal dat als bewijs kan dienen in een gerechtelijke procedure. Een ander veelvoorkomend doel is het verzamelen van informatie die van belang is voor opdrachtgevers bij het nemen van (pre)contractuele beslissingen. Particuliere onderzoeksbureaus worden meestal particuliere recherchebureaus genoemd. In dit rapport wordt dit spraakgebruik gevolgd.

Particuliere recherchebureaus werken in opdracht van derden maar moeten beschouwd worden als verantwoordelijken in de zin van de WBP. Voor verantwoordelijken – partijen, doorgaans bedrijven en andere organisaties, die persoonsgegevens gebruiken voor eigen doelen – houdt de informatieplicht in dat zij de betrokken persoon moeten informeren over:

- 1 De identiteit (de naam, het adres en de plaats) van de organisatie die de persoonsgegevens verwerkt;
- 2 Het doel van de gegevensverwerking.

Naleving van de informatieplicht telt in het bijzonder voor particuliere recherchebureaus zwaar omdat zij persoonsgegevens verwerken die bijna altijd van derden afkomstig zijn en niet van de betrokkene zelf. Verder gebeurt het verzamelen van informatie vaak op een heimelijke wijze. Ook gaat het vaak om zogenaamde bijzondere gegevens (zoals ras, strafrechtelijke gegevens en gegevens omtrent het seksuele leven; artikel 16 ev WBP). Tenslotte kunnen de resultaten van een onderzoek van een particulier recherchebureau zeer ingrijpende gevolgen hebben voor de onderzochte persoon. Opdrachtgever en het particuliere recherchebureau moeten dus bijzondere aandacht besteden aan de wijze waarop het onderzoek plaatsvindt in het besef dat op enig moment verantwoording moet worden afgelegd aan de onderzochte persoon.

De particuliere recherche is een sterk groeiende sector waarin vergaande methoden van particulier onderzoek worden toegepast, terwijl tot voor kort weinig geregeld was. Het CBP heeft in januari 2004 (Staatscourant van 13 januari 2004) een goedkeurende verklaring als bedoeld in artikel 25 WBP afgegeven voor de gedragscode die is opgesteld door de Vereniging van Particuliere Beveiligingsbureaus (VPB). De gedragscode bindt de bij de VPB aangesloten bureaus. Naleving van de gedragscode is door de Minister van Justitie vanaf 1 juni 2004 verplicht gesteld voor alle particuliere recherchebureaus. De Minister van Justitie en het CBP hebben daarnaast een samenwerkingsovereenkomst gesloten om het toezicht op de branche af te stemmen.

De gedragscode beschrijft de praktijk van het particulier onderzoek en geeft daarbij normen voor onder andere heimelijke observatie, het inzetten van verborgen camera's, het afluisteren van telefoongesprekken en het onderscheppen van e-mail.

De gedragscode geeft ook bescherming aan personen die onderzocht worden door particuliere recherchebureaus. Onderzochte personen moeten in enig stadium van het onderzoek worden geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek. Zij kunnen ook klachten indienen tegen aangesloten recherchebureaus. De gedragscode voorziet in onafhankelijke geschillenbeslechting.

In 2005 heeft het CBP twee onderzoeken in de particuliere recherchebranche uitgevoerd:

- 1 Een schriftelijke enquête onder een steekproef van 30 particuliere recherchebureaus naar de naleving van de informatieplicht.
- 2 Een breder onderzoek ter plaatse bij drie particuliere recherchebureaus. Diverse aspecten van de feitelijke verwerking van persoonsgegevens zijn hierbij onderzocht, waaronder de naleving van de informatieplicht.

Dit rapport bevat de resultaten van de enquête naar de naleving van de informatieplicht (hoofdstuk 1) en van de drie onderzoeken ter plaatse voor zover het de naleving van de informatieplicht betreft (hoofdstuk 2). De schriftelijke enquête geeft een niet getoetst beeld van de dagelijkse praktijk bij 30 bureaus, dat kon worden aangevuld met onderzoek naar de feitelijke gang van zaken bij drie bureaus.

1

BEVINDINGEN: ENQUÊTE ONDER 30 BUREAUS

1.1. De soorten onderzoek die het bedrijf uitvoert 7

1.2. De bekendheid met de regels 8

1.3. De procedures en instructies 8

1.4. Het moment van informeren 8

1.5. De interne controle 10

In het najaar van 2005 werd een schriftelijk onderzoek uitgevoerd op basis van een a-selecte steekproef uit het bestand van recherchebureaus met een vergunning. Een recherchebureau dient een vergunning te hebben op grond van artikel 2 van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Staatsblad, 1997, 500). De steekproef is genomen uit een lijst van de Dienst Justis (Ministerie van Justitie) en bedroeg circa 10% van het totaal van 306 bureaus waaraan op dat moment een vergunning was verleend.

Het onderzoek onder 30 recherchebureaus leverde in totaal 22 inhoudelijk bruikbare reacties op. Zeven bureaus gaven aan geen researchwerkzaamheden (meer) uit te voeren of minder dan 2 onderzoeken per jaar te hebben uitgevoerd. Eén recherchebureau heeft (nog) niet gereageerd. Het CBP heeft hierop nadere actie ondernomen.

De bedrijven zijn kleine organisaties. Uit de gegevens die de respondenten hebben verstrekt (jaarverslagen) en uit gegevens die afkomstig zijn van de Kamer van Koophandel en de website van de recherchebureaus, blijkt dat in slechts 5 van de 22 bedrijven meer dan 2 personen werkzaam zijn. De overige 17 bedrijven geven aan uit 1 of 2 personen te bestaan. In dit onderzoek wordt een bedrijf als 'klein' gekwalificeerd als er één of twee rechercheurs werken (éénmanszaken en bureaus met 1 werknemer).

Het onderzoek was gericht op de beantwoording van de volgende vier vragen:

- 1 Zijn de verantwoordelijke en de eventuele medewerkers bekend met de regels met betrekking tot de informatieplicht?
- 2 Legt de verantwoordelijke vast hoe aan deze regels moet worden voldaan in het bedrijf?
- 3 Wordt er in de praktijk van alle dag gewerkt in overeenstemming met de regels en wordt dat gecontroleerd?
- 4 Als de regels onvoldoende worden nageleefd, wat is (zijn) daarvan de reden(en)?

Deze vier vragen zijn vertaald in de volgende aandachtsgebieden:

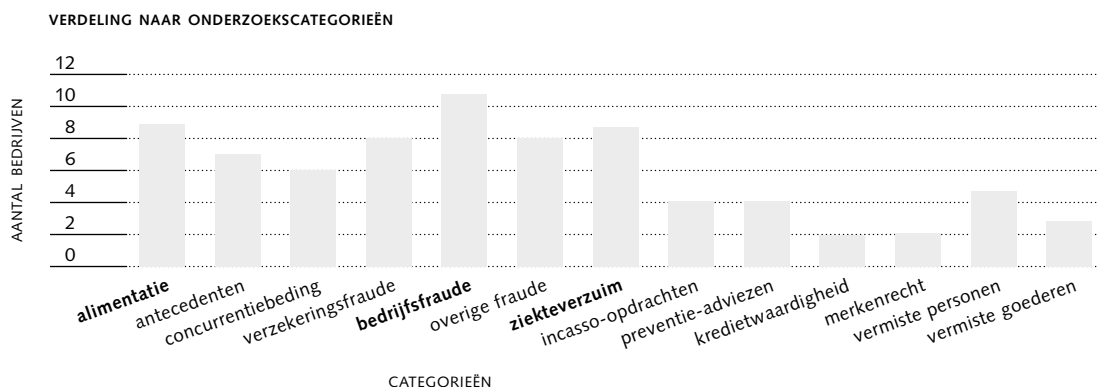
- 1 De soorten onderzoek die het bedrijf uitvoert
- 2 De bekendheid met de regels
- 3 De procedures en instructies
- 4 Het moment van informeren
- 5 De interne controle

Bij de presentatie van de resultaten wordt deze indeling aangehouden.

1.1 De soorten onderzoek die het bedrijf uitvoert

Om een algemeen beeld van de activiteiten van de onderzochte bureaus te krijgen is gevraagd naar de soorten onderzoek die in 2003 en 2004 werden afgerond. De antwoorden op deze vraag leverden een divers beeld op. Onderstaande figuur geeft de werkzaamheden weer conform de indeling in dertien categorieën voor het jaarverslag zoals bedoeld in artikel 16 van de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus.

Uit de gegevens van de respondenten blijkt dat de meeste bureaus werkzaamheden uitvoerden in de categorie 'fraude' (11 van de 22). Daarnaast verrichtten de bureaus meestal (ook) alimentatieonderzoeken (9 van de 22) en onderzoeken naar (onrechtmatig) ziekteverzuim (9 van de 22).

Verdeling naar onderzoekscategorieën

1.2 De bekendheid met de regels

Alle 22 bureaus geven aan dat zij bekend zijn met de verplichting om onderzochte personen te informeren over het onderzoek. Indien het bureau tevens medewerkers in dienst heeft, wordt aangegeven dat ook deze op de hoogte zijn van de informatieverplichting. Bij de beantwoording wordt enkele keren verwezen naar de gedragscode waarin de informatieplicht is uitgewerkt.

1.3 De procedures en instructies

De vraag of het bedrijf procedures en/of werkinstructies met betrekking tot de werkwijze van het onderzoek heeft opgesteld, leverde alleen op het eerste gezicht een enigermate positief resultaat op. In totaal 8 van de 22 bedrijven gaven aan procedures en/of werkinstructies te hebben opgesteld, waaronder 4 van 5 bedrijven met meer dan 2 rechercheurs. Slechts één bedrijf bleek deze echter ook aantoonbaar te hebben.

Diverse respondenten geven aan dat de gedragscode door hen wordt gehanteerd als procedure en/of werkinstructie. Veertien van de 22 bedrijven geven aan geen specifieke – voor het bedrijf zelf gemaakte – procedure en/of werkinstructies te hebben.

Van de 17 kleine bureaus geven 14 aan geen specifieke instructies te hebben opgesteld. De redenen die worden opgegeven zijn onder andere dat hiervoor geen noodzaak is omdat het bureau slechts uit één of twee rechercheurs bestaat en dat de gedragscode voldoende aanknopingspunten biedt.

1.4 Het moment van informeren

Voor het beantwoorden van de vraag naar het moment waarop een onderzochte persoon doorgaans geïnformeerd werd over het onderzoek, konden de respondenten kiezen uit de volgende mogelijkheden:

- a Voordat het onderzoek begint
- b Tijdens het onderzoek
- c Na afronding van het onderzoek
- d Op geen enkel moment

Indien het bureau verschillende soorten onderzoek verricht en daarbij andere momenten van informeren kiest, is gevraagd daar onderscheid in te maken. Helaas hebben de respondenten deze vraag erg summier beantwoord. Meer dan de helft van de respondenten heeft slechts één soort onderzoek beschreven terwijl uit de opgave van de soorten onderzoek bleek dat er meerdere soorten onderzoek in een jaar zijn uitgevoerd. Er kan daarom slechts een impressie worden gegeven van de naleving van de informatieplicht.

- a Het informeren voordat het onderzoek begint, vindt plaats bij onderzoeken waarbij de direct betrokkene wordt bevraagd zoals bij pre-employment checks of toedrachtsonderzoeken ten behoeve van verzekeraars.

Respondent: *Voordat het onderzoek begint. Ik doe uitsluitend toedrachtonderzoeken die voortvloeien uit ingediende claims. Mijn onderzoeken starten altijd met het maken van een afspraak met verzekerde om zijn/haar verhaal in een verklaring vast te leggen.*

- b Het informeren tijdens het onderzoek vindt meestal plaats wanneer in het kader van een of ander onderzoek een gesprek met de betrokkene wordt gevoerd.

Respondent: *Tijdens het onderzoek. Degene waartegen zich een onderzoek richt of degenen die in een dergelijk onderzoek belastende verklaringen kunnen afleggen, worden door mij alvorens ze gehoord worden geïnformeerd over de zaak. Het voorlichten gebeurt mondeling en/of schriftelijk door mijzelf of anderen (bijv. curator in faillissementsonderzoeken).*

- c Het informeren na afronding van het onderzoek vindt meestal plaats bij fraudeonderzoeken.
- d Eén bureau geeft aan nooit te informeren; het betreft echter een eenmansbedrijf dat zeer weinig onderzoeken verricht. Als reden wordt opgegeven dat de opdrachtgever dat niet wil. Twee andere respondenten geven expliciet aan de betrokkene niet te informeren als er 'niets aan de hand is'. De reden hiervoor is dat een mededeling dan vaak (persoonlijke en/of werkrelaties) verstoort.

Respondent: *De personen worden doorgaans van het onderzoek ingelicht (mondeling) indien het onderzoek tot resultaten leidt. Indien het onderzoek niets oplevert word (t) (en) betrokkene(n) niet ingelicht.*

Respondent: *Indien niet van negatieve betrokkenheid van de cliënt van de opdrachtgever is gebleken, wordt niet geïnformeerd ter voorkoming van verstoring relatie opdrachtgever/cliënt.*

Uit de antwoorden en de toelichting die daarbij wordt gegeven, blijkt dat vaak 10 van de 22 bureaus in overleg met de opdrachtgever afspreken of de betrokkene wordt ingelicht en door wie en op welk moment. Slechts één bureau geeft aan daarbij ook te controleren of de opdrachtgever de betrokkene heeft geïnformeerd.

Diverse andere bureaus (10 van de 22) geven aan de betrokkene altijd zelf te informeren; 2 bureaus geven juist aan dat de opdrachtgever dat altijd doet.

Respondenten geven aan dat de betrokkene zowel mondeling als schriftelijk kan worden geïnformeerd. De wijze waarop wordt geïnformeerd is ook hier weer sterk afhankelijk van het soort onderzoek. Indien bijvoorbeeld een fraudeonderzoek wordt verricht zal bij het begin van een interview al (mondeling) worden aangegeven wie men is en wat het doel is van het gesprek.

Het CBP constateert dat uit de beschikbare informatie die door respondenten is verstrekt kan worden vastgesteld dat aan de wettelijke norm wordt voldaan indien zij zelf de betrokkene informeren. De respondenten geven aan dat de betrokkene – afhankelijk van het soort onderzoek – op verschillende momenten kan worden geïnformeerd.

Het CBP constateert dat vaak aan de opdrachtgever wordt overgelaten of de betrokkene wordt geïnformeerd. Vaak zijn daar geen procedures/werkinstructies voor opgesteld.

1.5 De interne controle

De helft van de respondenten geeft aan dat zij dossiers controleren op de naleving van de informatieplicht. Bij de kleine bureaus bestaat de controle uit het zelf controleren in een dossier of de betrokkene (al) is geïnformeerd. Van de grotere bureaus geven 4 van de 5 aan dat zij controles uitvoeren op de naleving. Veelal gebeurt dit door een projectleider/chef of een collega, soms ook door een secretaresse. Externe controles door een onafhankelijke derde worden niet uitgevoerd.

Eén groter bureau geeft aan altijd toedrachtsonderzoeken ten behoeve van verzekeraars uit te voeren. Bij dergelijke onderzoeken wordt altijd een interview gehouden met degene die de claim heeft ingediend. De betrokkene wordt dan in dat gesprek geïnformeerd.

2

BEVINDINGEN: ONDERZOEK TER PLAATSE BIJ DRIE BUREAUS

- 2.1 Beoordeling Bureau 1 13
- 2.2 Beoordeling Bureau 2 14
- 2.3 Beoordeling Bureau 3 14

In het onderzoek ter plaatse bij drie particuliere onderzoeksbureaus is gekeken naar verschillende aspecten van de WBP, waaronder ook de naleving van de informatieplicht. In dit hoofdstuk worden de bevindingen weergegeven uit deze drie onderzoeken met betrekking tot de informatieplicht.

Blijkens het onderzoek voldoen twee van de onderzochte bureaus aan de informatieplicht als er sprake is van direct contact met de betrokkene zoals tijdens een interview (de situatie zoals bedoeld in artikel 33 WBP). In de overige gevallen wordt de informatieplicht vaak overgelaten aan de opdrachtgever.

Er zijn bij de drie bureaus twee verschillende situaties aangetroffen. De situaties laten zich als volgt typeren:

- 1 Het recherchebureau informeert soms wel en soms niet zelf. Er wordt niet afgesproken dat de opdrachtgever informeert en het recherchebureau controleert ook niet of de opdrachtgever de betrokkene heeft geïnformeerd. Er is dan geen sprake van een werkprocedure/instructie en ook geen sprake van een check of de betrokkene is geïnformeerd;
- 2 Er wordt overeengekomen dat de opdrachtgever de betrokkene informeert, maar het recherchebureau vraagt niet standaard een terugkoppeling hiervan.

In deze paragraaf zijn de drie conclusies uit het eerste onderzoek ten aanzien van de naleving van de informatieplicht van bureau 1, 2 en 3 overgenomen.

2.1 Beoordeling Bureau 1

Een situatie zoals bedoeld in artikel 33 WBP (waarbij het recherchebureau informatie rechtstreeks van de betrokkene verkrijgt) is niet in de onderzochte dossiers aangetroffen. Bij de beoordeling wordt daarom alleen getoetst aan artikel 34 en 43 WBP.

In de dossiers waar Bureau 1 géén rechtstreeks contact heeft met de onderzochte personen, informeert Bureau 1 de betrokkenen niet over het onderzoek, de eigen identiteit en het doel van de verwerking. Afgezien van een beroep op uitzonderingsgronden in een individueel geval, kan Bureau 1 het informeren in het algemeen alleen achterwege laten als zij op goede gronden kan aannemen dat de betrokkenen 'reeds op de hoogte' zijn.

Naar het oordeel van het CBP kan een recherchebureau uitsluitend op goede gronden aannemen dat een betrokkene 'reeds op de hoogte' is gesteld door de opdrachtgever, als hiervan een schriftelijk bewijs is overgelegd aan het recherchebureau. Dat betekent concreet dat het recherchebureau een kopie van de brief waarin de betrokkene wordt geïnformeerd (of een kopie van een schriftelijke bevestiging van een mondeling gedane mededeling) moet hebben ontvangen van de opdrachtgever, voordat het recherchebureau kan aannemen dat de betrokkene 'reeds op de hoogte' is. Alleen het bestaan van een contractuele bepaling en/of een mededeling van de opdrachtgever dat de onderzochte persoon zal worden geïnformeerd is in dit kader onvoldoende, omdat dat het recherchebureau onvoldoende zekerheid biedt dat de opdrachtgever zijn toezegging daadwerkelijk is nagekomen.

In de onderzochte dossiers zijn geen schriftelijke stukken gevonden, zoals hiervoor bedoeld, op grond waarvan Bureau 1 mocht aannemen dat de onderzochte personen door de opdrachtgever zijn geïnformeerd.

Omdat Bureau 1 naliét om concrete afspraken te maken met de opdrachtgever om de onderzochte personen, met wie Bureau 1 géén rechtstreeks contact had tijdens het onderzoek, op juiste wijze te informeren en naliét om goed te controleren of de opdrachtgever deze betrokkenen op juiste wijze informeert, mag Bureau 1 niet aannemen dat de betrokkenen op de hoogte zijn van het onderzoek, de identiteit van het recherchebureau en het doel van de verwerking. Omdat Bureau 1 vervolgens naliét de betrokkenen zelf te informeren, is de werkwijze van Bureau 1 niet in overeenstemming met artikel 34 lid 1 WBP. Deze werkwijze van Bureau 1 is bovendien niet zorgvuldig, zoals bedoeld in artikel 6 WBP.

2.2 Beoordeling Bureau 2

Uit de dossiers waarbij gesprekken met de onderzochte personen plaatsvinden, blijkt dat deze op de hoogte worden gesteld van de identiteit van de particuliere rechercheurs en van het doel van het onderzoek; in zoverre wordt in deze dossiers aan de informatieplicht voldaan.

Uit de dossiers van zaken waarin Bureau 2 géén rechtstreeks contact had met de onderzochte personen, bleek dat Bureau 2 de betrokkenen niet zelf informeerde over het onderzoek, de eigen identiteit en het doel van de verwerking. Afgezien van een beroep op uitzonderingsgronden in een individueel geval, kan Bureau 2 het informeren in het algemeen alleen achterwege laten als zij op goede gronden kan aannemen dat de betrokkenen 'reeds op de hoogte' zijn. Dit geldt ook indien de opdrachtgever van Bureau 2 een ander recherchebureau is. Alleen het bestaan van een contractuele bepaling en/of een mededeling van de opdrachtgever dat de onderzochte persoon zal worden geïnformeerd is in dit kader onvoldoende, omdat dat het recherchebureau onvoldoende zekerheid biedt dat de opdrachtgever zijn toezegging daadwerkelijk is nagekomen.

Naar het oordeel van het CBP kan een recherchebureau uitsluitend op goede gronden aannemen dat een betrokkene 'reeds op de hoogte' is gesteld door de opdrachtgever, als hiervan een schriftelijk bewijs is overlegd aan het recherchebureau. Dat betekent concreet dat het recherchebureau een kopie van de brief waarin de betrokkene wordt geïnformeerd (of een kopie van een schriftelijke bevestiging van een mondeling gedane mededeling) moet hebben ontvangen van de opdrachtgever, voordat het recherchebureau kan aannemen dat de betrokkene 'reeds op de hoogte' is.

Bureau 2 maakt concrete afspraken met de opdrachtgever om de onderzochte personen met wie het géén rechtstreeks contact heeft tijdens het onderzoek, op juiste wijze te informeren. Dit is in werkprocedures en instructies opgenomen en ook in het plan van aanpak waar de opdrachtgever wordt ingelicht over de informatieverplichting.

Bureau 2 controleerde echter niet (geen schriftelijke terugkoppeling van de opdrachtgever) of de opdrachtgever de betrokkenen op juiste wijze informeerde, zodat Bureau 2 niet zonder meer mocht aannemen dat de betrokkenen op de hoogte waren van het onderzoek, de identiteit van het recherchebureau en het doel van de verwerking. Omdat Bureau 2 vervolgens naliet de betrokkenen zelf te informeren, is de werkwijze van Bureau 2 niet in overeenstemming met artikel 34 lid 1 WBP. Deze werkwijze van Bureau 2 is bovendien niet zorgvuldig, zoals bedoeld in artikel 6 WBP.

2.3 Beoordeling Bureau 3

Uit de dossiers van zaken waarin gesprekken met betrokkenen plaatsvinden, blijkt dat deze op de hoogte worden gesteld van de identiteit van de particuliere rechercheurs en van het doel van het onderzoek. In zoverre wordt in deze dossiers aan de informatieplicht voldaan.

In de dossiers van zaken waarin Bureau 3 géén rechtstreeks contact heeft met de onderzochte personen, informeert Bureau 3 de betrokkenen niet over het onderzoek, de eigen identiteit en het doel van de verwerking. Afgezien van een beroep op uitzonderingsgronden in een individueel geval, kan Bureau 3 het informeren in het algemeen alleen achterwege laten als zij op goede gronden kan aannemen dat de betrokkenen 'reeds op de hoogte' zijn.

Naar het oordeel van het CBP kan een recherchebureau uitsluitend op goede gronden aannemen dat een betrokkene 'reeds op de hoogte' is gesteld door de opdrachtgever, als hiervan een schriftelijk bewijs is overgelegd aan het recherchebureau. Dat betekent concreet dat het recherchebureau een kopie van de brief waarin de betrokkene wordt geïnformeerd (of een kopie van een schriftelijke bevestiging van een mondeling gedane mededeling) moet hebben ontvangen van de opdrachtgever, voordat het recherchebureau kan aannemen dat de betrokkene 'reeds op de hoogte' is. Alleen het bestaan van een contractuele bepaling en/of een mededeling van de opdrachtgever dat de onderzochte persoon zal worden geïnformeerd is in dit kader onvoldoende, omdat dat het recherchebureau onvoldoende zekerheid biedt dat de opdrachtgever zijn toezegging daadwerkelijk is nagekomen.

De CBP-onderzoekers hebben in de onderzochte dossiers geen schriftelijke stukken gevonden, zoals hiervoor bedoeld, op grond waarvan Bureau 3 mocht aannemen dat de onderzochte personen door de opdrachtgever zijn geïnformeerd.

Omdat Bureau 3 naliet om concrete afspraken te maken met de opdrachtgever om de onderzochte personen, met wie Bureau 3 géén rechtstreeks contact had tijdens het onderzoek, op juiste wijze te informeren en naliet goed te controleren of de opdrachtgever deze betrokkenen op juiste wijze informeert, mag Bureau 3 niet aannemen dat de betrokkenen op de hoogte zijn van het onderzoek, de identiteit van het recherchebureau en het doel van de verwerking. Omdat Bureau 3 vervolgens naliet de betrokkenen zelf te informeren, is de werkwijze van Bureau 3 niet in overeenstemming met artikel 34 lid 1 WBP. Deze werkwijze van Bureau 3 is bovendien niet zorgvuldig, zoals bedoeld in artikel 6 WBP.

3

CONCLUSIE EN UITWERKING VAN DE WETTELIJKE NORM

- 3.1 Naleving en 'uitbesteding'
van de informatieplicht 17
- 3.2 Uitwerking van de wettelijke
norm 18

3.1 Naleving en 'uitbesteding' van de informatieplicht

Blijkens de enquête geven alle respondenten aan op de hoogte te zijn van de plicht om de betrokkene te informeren. Ook de breder onderzochte recherchebureaus geven aan op de hoogte te zijn van de informatieplicht.

Het CBP concludeert uit de resultaten van beide onderzoeken dat doorgaans wordt voldaan aan de wettelijke norm indien recherchebureaus zelf de betrokkene informeren. De respondenten geven aan dat de betrokkene – afhankelijk van het soort onderzoek – op verschillende momenten worden geïnformeerd.

Nagenoeg geen (op één na) van de geënuquêteerde bureaus heeft echter specifieke procedures en werkinstructies opgesteld voor de naleving van de informatieplicht. Van de drie breder onderzochte bureaus heeft één bureau dergelijke specifieke werkinstructies.

Op zich betekent het ontbreken van een specifieke procedure of werkinstructie niet dat in strijd met de norm wordt gehandeld. In de gedragscode is invulling gegeven aan de wettelijke plicht om de betrokkene te informeren. Het ontbreken van een specifieke procedure of werkinstructie gaat zich echter wreken als zich situaties voordoen die niet door de gedragscode worden bestreken, zoals de situatie waarin de naleving van de informatieplicht wordt 'uitbesteed'.

De resultaten van beide onderzoeken laten zien dat deze situatie vaak voorkomt. De opdrachtgever speelt een belangrijke rol bij het naleven van de informatieplicht. In ongeveer de helft van de gevallen wordt in overleg met de opdrachtgever besloten of dan wel wie de betrokkene zal informeren. Slechts één bureau heeft daarbij specifieke procedures en werkinstructies opgesteld die beschrijven hoe in concreto de informatieplicht door de opdrachtgever dient te worden nagekomen. Ook de drie breder onderzochte bureaus laten vaak de informatieplicht over aan de opdrachtgever. Uit die onderzoeken blijkt dat één bureau met de opdrachtgever afspraken maakt over de naleving van de informatieplicht. Twee bureaus doen dat niet.

Het valt verder te betwijfelen of bureaus die afspraken met de opdrachtgever maken over het informeren van de onderzochte personen, ook controleren of de opdrachtgever dat ook daadwerkelijk heeft gedaan. Deze vraag is in de enquête helaas niet expliciet gesteld. Bij de drie breder onderzochte bureaus vindt geen of slechts bij uitzondering terugkoppeling plaats door de opdrachtgever over de naleving van de informatieplicht.

In artikel 34 eerste lid WBP staat dat de verantwoordelijke de betrokkene moet informeren "tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is". De gedragscode bepaalt hierover: "De informatieverstrekking kan achterwege blijven indien de verantwoordelijke op goede gronden mag aannemen dat de onderzochte persoon daarvan reeds op de hoogte is."

Het CBP constateert dat in een groot aantal gevallen recherchebureaus als verantwoordelijke niet weten of aan de informatieplicht is voldaan wanneer zij niet zelf de betrokkene hebben ingelicht en de naleving van de informatieplicht hebben uitbesteed.

Naar het oordeel van het CBP kan een recherchebureau uitsluitend op goede gronden aannemen dat een betrokkene 'reeds op de hoogte' is gesteld door de opdrachtgever, als hiervan een schriftelijk bewijs is overgelegd aan het recherchebureau. Dat betekent concreet dat het recherchebureau een kopie van de brief waarin de betrokkene wordt geïnformeerd (of een kopie van een schriftelijke bevestiging van een mondeling gedane mededeling) moet hebben ontvangen van de opdrachtgever, voordat het recherchebureau kan aannemen dat de betrokkene 'reeds op de hoogte' is.

3.2 Uitwerking van de wettelijke norm

Gezien de onderzoeksresultaten acht het CBP het noodzakelijk dat bureaus de naleving van de informatieplicht steeds schriftelijk met de opdrachtgever regelen. Het CBP formuleert daarom een viertal in ieder geval noodzakelijke elementen voor de werkwijze van een particulier recherchebureau opdat aan de vereisten van de informatieplicht van de WBP voldaan kan worden:

- 1 De opdrachtgever dient expliciet op de informatieplicht te zijn gewezen. In de schriftelijke opdrachtbevestiging of overeenkomst, die in het onderzoeksdossier aanwezig moet zijn, dient dit aspect duidelijk naar voren te komen.
- 2 In het onderzoeksdossier dient duidelijk kenbaar te zijn dat de betrokkene is geïnformeerd, door middel van een kopie van een brief aan betrokkene of, in het geval het recherchebureau een (confronterend) gesprek met de betrokkene heeft gevoerd, door een gespreksverslag waaruit blijkt dat de betrokkene door het recherchebureau zelf is geïnformeerd.
- 3 Naar het oordeel van het CBP kan een recherchebureau uitsluitend op goede gronden aannemen dat een betrokkene 'reeds op de hoogte' is gesteld door de opdrachtgever, als hiervan een schriftelijk bewijs is overgelegd aan het recherchebureau. Dat betekent concreet dat het recherchebureau een kopie van de brief waarin de betrokkene wordt geïnformeerd (of een kopie van een schriftelijke bevestiging van een mondeling gedane mededeling) moet hebben ontvangen van de opdrachtgever, voordat het recherchebureau kan aannemen dat de betrokkene 'reeds op de hoogte' is. Alleen het bestaan van een contractuele bepaling en/of een mededeling van de opdrachtgever dat de onderzochte persoon zal worden geïnformeerd is in dit kader onvoldoende, omdat het recherchebureau zo onvoldoende zekerheid heeft dat de opdrachtgever zijn toezegging daadwerkelijk is nagekomen.
- 4 Een belangrijk uitgangspunt van de WBP is dat de verantwoordelijke verplicht is een betrokkene op enig moment te informeren over de verwerking van zijn persoonsgegevens. Het niet-informeren van een betrokkene met een beroep op artikel 43 sub e WBP is alleen mogelijk in uitzonderlijke gevallen. De toepassing van deze uitzonderingsgrond is onderworpen aan het "noodzakelijkheids-criterium". Dit criterium vereist een belangenafweging aan de hand van de omstandigheden van het concrete geval. Het recherchebureau zal per geval aannemelijk moeten kunnen maken dat het niet-informeren van de betrokkene 'noodzakelijk is in het belang van de bescherming van de betrokkene of van de rechten of vrijheden van anderen'. De gemaakte belangenafweging (beoordeling en motivering) moet in het dossier duidelijk worden beschreven. Een algemeen argument dat een vertrouwensrelatie kan worden verstoord is, zonder concrete onderbouwing van het geval, onvoldoende grondslag voor een beroep op de uitzonderingsbepaling van artikel 43 sub e WBP.

BIJLAGEN

Bijlage 1: de enquête 21

Het normenkader 21

De enquête 22

De steekproef 22

Bijlage 2: vragenlijst enquête 23

*Deel I: Vragen met betrekking tot de soorten
onderzoek 23*

*Deel II: Vragen met betrekking tot de
bekendheid van regels 23*

*Deel III: Vragen met betrekking tot
procedures en instructies 23*

*Deel IV: Vragen met betrekking tot het
moment van informeren 24*

*Deel V: Vragen met betrekking tot de
interne controle 24*

Bijlage 3: teksten normenkader 25

Wet bescherming persoonsgegevens 25

*Privacygedragscode sector particuliere
onderzoeksbureaus 26*

DE ENQUÊTE

In 2005 heeft het CBP conform jaarplan 2005-2006 twee onderzoeken in de particuliere recherchebranche uitgevoerd.

- 1 Een schriftelijke enquête onder een steekproef van 30 particuliere recherchebureaus naar de naleving van de informatieplicht.
- 2 Een breder onderzoek ter plaatse bij drie particuliere recherchebureaus. Diverse aspecten van de feitelijke verwerking van persoonsgegevens zijn hierbij onderzocht, waaronder de naleving van de informatieplicht.

Elk resultaat van een schriftelijk uitgevoerd onderzoek dient met de nodige terughoudendheid te worden geïnterpreteerd. Antwoorden gegeven op een vragenlijst geven een niet getoetst beeld van de dagelijkse praktijk. De schriftelijke enquête geeft dus een beeld van de dagelijkse praktijk bij 30 bureaus zoals deze dat zelf zien, een beeld dat kon worden aangevuld met onderzoek naar de feitelijke gang van zaken bij drie bureaus.

Het normenkader

Het normenkader met betrekking tot dit onderzoek naar de naleving van de informatieplicht bestaat uit de Wet bescherming persoonsgegevens, in het bijzonder de artikelen 33, 34 en 43.

Bij de beoordeling worden ook de regels van de Privacygedragscode sector particuliere onderzoeksbureaus (de gedragscode) betrokken. De gedragscode bevat richtlijnen hoe in juridische zin moet worden omgegaan met persoonsgegevens die in het kader van de dienstverlening aan opdrachtgevers verwerkt worden.

Het CBP heeft in januari 2004 een goedkeurende verklaring afgegeven (als bedoeld in artikel 25 WBP) voor de gedragscode, die is opgesteld door de Vereniging van Particuliere Beveiligingsbureaus (VPB).

Naleving van de gedragscode is door de Minister van Justitie vanaf 1 juni 2004 verplicht gesteld voor particuliere recherchebureaus. In artikel 23a van de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Staatscourant 1999, 60 aanpassing in Staatscourant 2002, 235; 2004, 46 en 2004, 100) wordt bepaald dat een recherchebureau een (privacy) gedragscode vaststelt die identiek is aan het in de bijlage 6 van die regeling vastgestelde model. Indien persoonsgegevens rechtstreeks van de onderzochte persoon worden verkregen, bepaalt artikel 33 WBP dat de verantwoordelijke vóór het moment van verkrijging aan deze mededeelt wat diens identiteit is, alsmede wat de doeleinden van de verwerking zijn tenzij de persoon daarvan reeds op de hoogte is.

Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan rechtstreeks van de onderzochte persoon, bepaalt artikel 34 van de WBP dat de verantwoordelijke de hiervoor genoemde informatie aan de onderzochte persoon mededeelt op het moment van vastlegging van die gegevens, of wanneer de gegevens bestemd zijn om aan een derde te worden verstrekt, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking.

Artikel 43 WBP geeft de verantwoordelijke (het particuliere recherchebureau) de mogelijkheid om de artikelen 33 en 34 buiten toepassing te laten indien dat noodzakelijk is in het belang van de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten, of de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen.

In bijlage 3 is de relevante tekst van de gedragscode opgenomen waarin de artikelen 33, 34 en 43 WBP voor de branche zijn uitgewerkt. Kortheidshalve wordt naar de bijlage verwezen.

De enquête

Het doel van de enquête was een beeld te vormen van de mate en wijze van naleving van de informatieplicht binnen de branche van particuliere recherchebureaus.

De scope van het onderzoek beperkt zich tot de naleving van de informatieplicht.

Het betreft een schriftelijk uitgevoerd onderzoek.

De onderzoeksvragen waren:

- 1 Zijn de verantwoordelijke en de medewerkers bekend met de regels met betrekking tot de informatieplicht?
- 2 Legt de verantwoordelijke vast hoe aan de regels moet worden voldaan in het bedrijf?
- 3 Wordt er in de praktijk van alledag gewerkt overeenkomstig de regels en wordt dat gecontroleerd?
- 4 Als er onvoldoende wordt nageleefd, wat is (zijn) daarvoor de reden(en)?

Deze vier vragen zijn 'vertaald' in enquêtevragen. De gebruikte vragenlijst bestaat uit vijf delen:

- 1 Vragen met betrekking tot de soorten onderzoek die het bedrijf uitvoert;
- 2 Vragen met betrekking tot de bekendheid van regels;
- 3 Vragen met betrekking tot procedures en instructies;
- 4 Vragen met betrekking tot het moment van informeren;
- 5 Vragen met betrekking tot de interne controle.

De bureaus dienden de vragenlijsten binnen 3 weken te beantwoorden en te retourneren. Daarnaast zijn werkprocedures/instructies en de jaarverslagen over 2003 en 2004 opgevraagd.

Uiteindelijk heeft meer dan driekwart van de 30 respondenten inhoudelijk bruikbare informatie verstrekt. Enkele bureaus gaven aan geen of andersoortige werkzaamheden te hebben uitgevoerd.

De steekproef

Het CBP heeft alleen onderzoek gedaan naar particuliere recherchebureaus met een vergunning. Het Ministerie van Justitie (Dienst Justis, Afdeling Juridische Zaken en Beleid) heeft een lijst verstrekt van 306 bureaus waaraan een vergunning is verleend. Deze lijst is het uitgangspunt geweest voor het nemen van de steekproef van circa 10% (n=30).

De stappen bij de selectie van de 30 bureaus waren als volgt. De lijst met vergunninghouders van Justis van 29 juni 2005 is gesorteerd op meldingsnummer. Het totale aantal bureaus is gedeeld door het aantal te selecteren bureaus plus 1: uitkomst (afgerond naar boven) = x. Vervolgens is nummer 'x' geselecteerd. Na vaststellen van de eerste deelnemer x zijn de volgende deelnemers op gelijke wijze geselecteerd, maar nu rond nummer '2*x'; '3*x' enzovoort, tot een totaal van 30 bureaus. Vervolgens is steekproefsgewijs gecontroleerd of de bureaus nog actief zijn (Kamer van Koophandel en internet) en zo ja, of het bureau niet alleen adviesopdrachten uitvoert en/of opleidingen verzorgt. Indien het bureau niet voldeed aan de genoemde criteria is nummer 'x+1' geselecteerd; indien ook dat bureau niet voldeed aan de criteria is nummer 'x-1' geselecteerd (en eventueel daarna 'x+2', 'x-2' enz).

VRAGENLIJST ENQUÊTE

Deel I: Vragen met betrekking tot de soorten onderzoek

Vraag 1.1: Welke (en hoeveel) onderzoeken rondde uw organisatie af in de afgelopen twee jaar (2003 en 2004)?

- 1 Alimentatiekwesities: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 2 Antecedentenonderzoek: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 3 Concurrentiebeding: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 4 Verzekeringsfraude (verkeer, brand enz.): ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 5 Bedrijfsfraude: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 6 Overige fraude: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 7 (Onrechtmatig) ziekteverzuim: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 8 Incasso-opdrachten: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 9 Preventie-adviezen: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 10 Kredietwaardigheidsonderzoek: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 11 Onderzoek in het kader van merken-, modellen- en octrooibeschermtng: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 12 Onderzoek naar vermiste personen: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal
- 13 Onderzoek naar vermiste goederen: ja/nee; aantal in 2003; aantal in 2004; in totaal

Vraag 1.2: Verricht uw bedrijf nog andere activiteiten die hier niet zijn genoemd?

Zo ja, wilt u die hieronder opsommen?

Indien u bij één of meer van de vragen 'ja' heeft geantwoord gaat u door met de beantwoording van de vragen van DEEL II en volgende.

Indien u bij alle vragen 'nee' heeft geantwoord, wilt u dan aangeven wat hiervoor de reden is?

Deel II: Vragen met betrekking tot de bekendheid van regels

Vraag 2.1: Bent u bekend met de verplichting om de onderzochte persoon te informeren over het onderzoek dat u uitvoert? Ja/nee

Vraag 2.2: Zijn de medewerkers die een onderzoek uitvoeren bekend met de informatieplicht? Ja: op welke wijze zijn ze daarmee bekend gemaakt? Nee: waarom niet?

Deel III: Vragen met betrekking tot procedures en instructies

Vraag 3.1: Heeft u procedures en/of werkinstructies met betrekking tot de werkwijze van het onderzoek opgesteld?

Ja; Is daarin de informatieplicht opgenomen? (Stuur een kopie daarvan mee).

Nee; Waarom niet?

Deel IV: Vragen met betrekking tot het moment van informeren

Vraag 4.1: Indien u een onderzoek verricht, op welk moment bericht u dan doorgaans de onderzochte persoon?

Voordat het onderzoek begint / Tijdens het onderzoek / Na afronding van het onderzoek / Op geen enkel moment;

Toelichting:

Dat doe ik op dat moment omdat ...

Het voorlichten van de onderzochte persoon doe ik op de volgende wijze ...

Ik bericht de onderzochte persoon doorgaans niet omdat ...

Indien u verschillende soorten onderzoek verricht (zie vraag 1.1) en daarbij andere momenten van informeren hanteert, wilt u dat dan bij de beantwoording aangeven? U kunt losse bladen toevoegen als u te weinig ruimte heeft.

Vraag 4.2: Indien u de onderzochte persoon soms wel, soms niet informeert, welke criteria hanteert u dan?

Vraag 4.3: Zijn deze criteria in algemene werkinstructies schriftelijk vastgelegd?

Ja (stuur een kopie daarvan mee); Nee; Wie bepaalt of de onderzochte persoon wel of niet wordt geïnformeerd?

Deel V: Vragen met betrekking tot de interne controle

Vraag 5.1: Worden dossiers gecontroleerd op de naleving van de informatieplicht?

Ja; Wie voert de controle uit en op welke wijze? Nee; Waarom niet?

Ondertekening

Aldus naar waarheid beantwoord en ondertekend te (plaats) op (datum) door: naam / functie / handtekening

Hebt u verder nog opmerkingen?

Dank voor uw medewerking.

Het CBP kan besluiten om uw bedrijf te bezoeken. Er zal in dat geval contact met u worden opgenomen om een afspraak te maken.

U krijgt in elk geval na afronding van dit onderzoek van het CBP naar de naleving van de informatieplicht een geanonimiseerde samenvatting met het eindresultaat toegestuurd.

LET OP! Vergeet niet de volgende bijlagen mee te sturen:

Kopieën werkprocedures/- instructies; Jaarverslag 2003 en 2004.

TEKSTEN NORMENKADER

Wet bescherming persoonsgegevens

Artikel 33

- 1 Indien persoonsgegevens worden verkregen bij de betrokkene, deelt de verantwoordelijke vóór het moment van de verkrijging de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij de betrokkene daarvan reeds op de hoogte is.
- 2 De verantwoordelijke deelt de betrokkene zijn identiteit en de doeleinden van de verwerking waarvoor de gegevens zijn bestemd, mede.
- 3 De verantwoordelijke verstrekt nadere informatie voor zover dat gelet op de aard van de gegevens, de omstandigheden waaronder zij worden verkregen of het gebruik dat ervan wordt gemaakt, nodig is om tegenover de betrokkene een behoorlijke en zorgvuldige verwerking te waarborgen.

Artikel 34

- 1 Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:
 - a op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of
 - b wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking.
- 2 De verantwoordelijke deelt de betrokkene zijn identiteit en de doeleinden van de verwerking mede.
- 3 De verantwoordelijke verstrekt nadere informatie voor zover dat gelet op de aard van de gegevens, de omstandigheden waaronder zij worden verkregen of het gebruik dat ervan wordt gemaakt, nodig is om tegenover de betrokkene een behoorlijke en zorgvuldige verwerking te waarborgen.
- 4 Het eerste lid is niet van toepassing indien mededeling van de informatie aan de betrokkene onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost. In dat geval legt de verantwoordelijke de herkomst van de gegevens vast.
- 5 Het eerste lid is evenmin van toepassing indien de vastlegging of de verstrekking bij of krachtens de wet is voorgeschreven. In dat geval dient de verantwoordelijke de betrokkene op diens verzoek te informeren over het wettelijk voorschrift dat tot de vastlegging of verstrekking van de hem betreffende gegevens heeft geleid.

Memorie van Toelichting

In de Memorie van Toelichting (TK 1997-1998, 25 892, nr. 3, blz. 150-151) staat over het 'op de hoogte zijn' het volgende:

"Onder het regime van dit wetsvoorstel zal de verantwoordelijke zich echter pas ontslagen mogen achten van zijn informatieplicht, als hij weet dat de betrokkene op de hoogte is. De artikelen 33 en 34 van dit wetsvoorstel gaan ervan uit dat er geen onderzoeksplicht van de betrokkene is. De hieraan ten grondslag liggende gedachte is die van een ongelijkwaardigheid van partijen. Vanuit het gezichtspunt van een hoog niveau van consumentenbescherming, zoals neergelegd in het mede aan de richtlijn ten grondslag liggende artikel 100A, derde lid van het EG-Verdrag, is het evenwicht van de balans verlegd ten gunste van de betrokkene, zijnde de in het algemeen maatschappelijk zwakkere partij. Dit betekent geenszins dat de verantwoordelijke in alle gevallen dat hij gegevens vergaart bij de betrokkene of bij een derde, zich van de bewustzijnsinhoud van de betrokkene hoeft te vergewissen. Het "op de hoogte zijn" mag de verantwoordelijke op uiteenlopende wijze, afhankelijk

van de omstandigheden, aannemen. Beschikt de betrokkene over de informatie, bijvoorbeeld omdat deze hem is overhandigd of toegezonden, dan is hij daarmee op de hoogte, ongeacht of hij het initiatief heeft genomen de informatie ook tot zijn bewustzijn te brengen”.

Artikel 43

De verantwoordelijke kan de artikelen 9, eerste lid, 30, derde lid, 33, 34 en 35 buiten toepassing laten voor zover dit noodzakelijk is in het belang van:

- a de veiligheid van de staat;
- b de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- c gewichtige economische en financiële belangen van de staat en andere openbare lichamen;
- d het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gesteld ten behoeve van de belangen, bedoeld onder b en c, of
- e de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen.

Privacygedragscode sector particuliere onderzoeksbureaus

Hoofdstuk 8: Informatieverstrekking aan de onderzochte perso(o)n(en).

8.1 Informatieverstrekking aan de onderzochte persoon (uitwerking van artikel 33, 34 en 43 WBP)

Wettelijk kader

Indien persoonsgegevens rechtstreeks van de onderzochte persoon worden verkregen, bepaalt artikel 33 WBP dat de verantwoordelijke vóór het moment van verkrijging aan deze meedeelt wat diens identiteit is, alsmede wat de doeleinden van de verwerking zijn.

Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan rechtstreeks van de onderzochte persoon, bepaalt artikel 34 van de WBP dat de verantwoordelijke de hiervoor genoemde informatie aan de onderzochte persoon mededeelt:

- op het moment van vastlegging van die gegevens, of
- wanneer de gegevens bestemd zijn om aan een derde te worden verstrekt, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking.

De informatieverstrekking kan achterwege blijven indien de verantwoordelijke op goede gronden mag aannemen dat de onderzochte persoon daarvan reeds op de hoogte is. De verantwoordelijke kan het informeren van de onderzochte persoon tevens achterwege laten voor zover dit noodzakelijk is in het belang van:

- de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- de rechten en vrijheden van anderen dan de onderzochte persoon, de verantwoordelijke en de opdrachtgever daaronder begrepen.

Sectornormering

In de chronologie van een particulier rechercheonderzoek en in de verhouding tussen opdrachtgever en bureau geschiedt de informatieverstrekking aan de onderzochte persoon als volgt:

Voorafgaand aan het onderzoek:

- 1 In het intakegesprek tussen de opdrachtnemer en de opdrachtgever én nog voordat een aanvang wordt gemaakt met de researchwerkzaamheden wijst het particuliere onderzoeksbureau de opdrachtgever op de op het particuliere onderzoeksbureau (als verantwoordelijke in de zin van de WBP) rustende informatieplicht jegens de onderzochte persoon;
- 2 In dat gesprek wordt vastgesteld of de onderzochte persoon al op de hoogte is van een jegens hem in te stellen onderzoek;
- 3 Indien sprake is van een achtergrondonderzoek wordt de onderzochte persoon in

algemene bewoordingen medegedeeld wat de aard van het onderzoek is waaraan hij onderworpen is, wat daarvan de reden is en wie als opdrachtgever fungeert. Verder wordt de onderzochte persoon medegedeeld dat hij zich voor nadere informatie tot de opdrachtgever dient te wenden;

- 4 Indien er geen sprake is van een achtergrondonderzoek vindt een afweging plaats of het op de hoogte stellen van de onderzochte persoon – ondanks de informatieplicht – toch achterwege dient te blijven omdat de belangen van het voorkomen, het opsporen en het vervolgen van strafbare feiten dat noodzakelijk maken (artikel 43 aanhef en onder b WBP). De aanwezigheid van een opsporingsbelang moet door een opsporingsambtenaar kenbaar zijn gemaakt. Voorts kan het op de hoogte stellen van de onderzochte persoon achterwege blijven indien dat noodzakelijk is ter bescherming van de rechten en vrijheden van anderen (artikel 43 aanhef en onder e WBP). In deze gevallen dient de informatieplicht tijdens het onderzoek of na het onderzoek te geschieden;
- 5 Indien de uitzonderingen op de informatieplicht niet van toepassing zijn, dient het particulier onderzoeksbureau de onderzochte persoon op de hoogte te stellen voordat het onderzoek een aanvang neemt. De onderzochte persoon wordt dan in algemene bewoordingen medegedeeld wat de aard van het onderzoek is waaraan hij is onderworpen, wat daarvan de reden is en wie als opdrachtgever fungeert. Verder wordt de onderzochte persoon medegedeeld dat hij zich voor nadere informatie tot de opdrachtgever dient te wenden.

Na aanvang van het onderzoek:

Indien de onderzochte persoon niet voorafgaand aan het onderzoek op de hoogte is gesteld, wordt hij tijdens het onderzoek geïnformeerd. Daarbij wordt als volgt gehandeld:

- 1 Indien gegevens omtrent het onderzoek worden vastgelegd in de opdrachten-c.q. voorvallenregistratie, wordt vastgesteld of het risico aanwezig is dat de onderzochte persoon de mededeling zal aangrijpen om maatregelen te nemen om de waarheidsvinding te belemmeren;
- 2 In dat geval wordt de onderzochte persoon op de hoogte gesteld van het uitgevoerde onderzoek zodra dit in het kader van het onderzoek verantwoord is. Het moment waarop dit wordt gedaan, wordt in overleg met de opdrachtgever bepaald. Vaak zal dit moment samenvallen met het moment dat de onderzochte persoon geïnterviewd wordt over het voorval. De onderzochte persoon wordt dan in algemene bewoordingen medegedeeld wat de aard van het onderzoek is waaraan hij is onderworpen, wat daarvan de reden is en wie als opdrachtgever fungeert. Verder wordt de onderzochte persoon medegedeeld dat hij zich voor nadere informatie tot de opdrachtgever dient te wenden.

Na afronding van het onderzoek:

- 1 De onderzochte persoon wordt in ieder geval in kennis gesteld van het onderzoek direct nadat het onderzoeksrapport is aangeboden aan de opdrachtgever;
- 2 Bij de inkennisstelling wordt de onderzochte persoon in algemene bewoordingen medegedeeld wat de aard van het onderzoek is waaraan hij is onderworpen, wat daarvan de reden is en wie als opdrachtgever fungeert. Verder wordt de onderzochte persoon medegedeeld dat hij zich voor nadere informatie tot de opdrachtgever dient te wenden. Indien is vastgesteld dat de onderzochte persoon betrokken is geweest bij het plegen van strafbare of laakbare gedragingen en/of overtreding van (wettelijke) voorschriften dan wel pogingen daartoe, wordt de betrokkene medegedeeld dat gedurende een periode van vijf jaar antecedenten bewaard worden, welke gegevens deze antecedenten omvatten en dat deze gegevens verstrekt kunnen worden in het kader van achtergrondonderzoeken;
- 3 In uitzonderingsgevallen blijft ook dan de mededeling achterwege. Dat is onder andere het geval indien van het voorval door of namens de opdrachtgever aangifte wordt gedaan bij de politie en vroegtijdige inkennisstelling van de

onderzochte persoon het opsporings- of vervolgingsbelang schaadt (artikel 43 aanhef en onder b WBP) of indien dit noodzakelijk is in het belang van de rechten en vrijheden van anderen dan de onderzochte persoon, de verantwoordelijke en de opdrachtgever daaronder begrepen. Dit wordt van geval tot geval in overleg met de opdrachtgever bepaald. De noodzaak om de mededeling achterwege te laten indien sprake is van opsporings- of vervolgingsbelangen moet door een opsporingsambtenaar kenbaar zijn gemaakt.

Toelichting:

De artikelen 33 en 34 WBP bepalen dat het particulier onderzoeksbureau verplicht is diens identiteit op eigen initiatief bekend te maken aan de onderzochte persoon en deze te informeren over de doeleinden van de verwerking van persoonsgegevens. De verplichting om dit op eigen initiatief te doen is een belangrijk instrument om de werkzaamheden van een particulier onderzoeksbureau transparant te maken opdat de onderzochte persoon de rechten kan uitoefenen die in paragraaf 9 zijn opgenomen. De WBP onderscheidt twee vormen van informatieverstrekking. Als gegevens rechtstreeks bij een ander verkregen worden – bijvoorbeeld door deze te interviewen – dient deze op de hoogte te worden gesteld op het moment van vergaring van gegevens. Dit is voor het interviewen van personen uitgewerkt in paragraaf 7.3. Indien gegevens buiten de betrokkene om worden verkregen, hetzij bij derden, hetzij door eigen waarneming, dient de betrokkene geïnformeerd te worden, ofwel op het moment van vastlegging van die gegevens, ofwel wanneer de gegevens bestemd zijn om aan een derde te worden verstrekt, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking aan die derde.

Over de wijze waarop de informatie wordt verstrekt, wordt geen normering voorgeschreven, omdat dit per geval verschillend kan zijn. De informatieverstrekking kan mondeling in een rechtstreeks contact tussen (medewerkers van) het particulier onderzoeksbureau en de onderzochte persoon geschieden, maar kan ook schriftelijk gedaan worden. Bij de mededeling van het doel van de gegevensverwerking kan aansluiting worden gevonden bij de opdrachtomschrijving zoals deze is opgenomen in de opdrachtbevestiging tussen het particulier onderzoeksbureau en de opdrachtgever.

Van de mededelingsplicht kan in twee gevallen worden afgezien. In het eerste geval blijft de mededeling (tijdelijk) achterwege omdat opsporingsbelangen dat noodzakelijk maken (artikel 43 aanhef en onder b WBP). Indien namens de opdrachtgever aangifte gedaan wordt, betekent dat niet automatisch dat de politie direct een aanvang neemt met opsporingsactiviteiten. In dat geval is het risico aanwezig dat de onderzochte persoon de mededeling zal aangrijpen om maatregelen te nemen om de waarheidsvinding door de politie te belemmeren, bijvoorbeeld door bewijsmateriaal zoek te maken of door mededaders te informeren. De aanwezigheid van een opsporingsbelang moet door een opsporingsambtenaar kenbaar zijn gemaakt. Voorts kan het op de hoogte stellen van de onderzochte persoon (tijdelijk) achterwege blijven, indien dat noodzakelijk is ter bescherming van de rechten en vrijheden van anderen, zoals de opdrachtgever (artikel 43 aanhef en onder e WBP). Indien de mededeling bijvoorbeeld direct na het aanvaarden van de opdracht gedaan wordt is ook hier het risico aanwezig dat de onderzochte persoon de mededeling zal aangrijpen om maatregelen te nemen om de waarheidsvinding te belemmeren.